

3.1 Naam beheerpakket (of pakketvariant)

Biodivers Akker Mozaïek (BAM)

3.2 Introductie

BAM is een meerjarig mozaïek van diverse landbouwgewassen en kruidenstroken voor het bevorderen van biodiversiteit en akkernatuur. Ook een verplicht aandeel stoppels zijn onderdeel van het pakket. Hierdoor ontstaat jaarrond een geschikt habitat voor veel soorten vogels en andere akkerfauna en -flora. Dit is samenspel met ruimte voor agrarische productie: luzernemengsel (veevoeder) en bijvoorbeeld graan of veldboon. Deze gewassen hebben ook een positief effect op de bodemkwaliteit.

Een akker met het BAM pakket bestaat uit een afwisseling van stroken van een luzernemengsel en kruidenstroken. Het aandeel luzernemengsel en kruidenstroken mag lager worden indien meer variatie wordt aangeboden met vogelvriendelijke gewassen zoals granen en eiwitgewassen (zie aanvullende beheervoorschriften).

BAM is gericht op het creëren van foerageergebied en het optimaliseren van voortplantingsmogelijkheden. Basis zijn de beheervoorschriften en het mozaïek van juiste gewassen en kruidenstroken. Gevolg is een opbouw van diversiteit en aantal regenwormen, insecten en muizenpopulatie. Jaarrond is er aantrekking op: roofvogels, uilen, veldleeuweriken, patrijzen, geelgors, kneu, kwartel en gele kwikstaart, al naar gelang de regio en locatie van de BAM-akker. We verwachten met name effectiviteit in open en half open agrarisch gebied met overwegend akkerland.

3.3. Pakketvoorwaarden

Beheereisen (conform de aanvullende beheervoorschriften)

- Minimaal 90% van de oppervlakte bestaat van 1 juni tot 31 december uit de volgende gewassen of gewasresten van: luzernemengsel, ingezaaid kruidenmengsel of gewassen van lijst A. [9]
- Minimaal 30% van de oppervlakte bestaat van 1 oktober tot 1 maart uit kruidenmengsel of stoppel van een droog geoogst gewas van lijst A.
- Minimaal 40% van de oppervlakte is 1 oktober tot 1 maart luzernemengsel. [9]

Aanvullende beheervoorschriften

- Bij het afsluiten van een BAM akker wordt het bouwplan voor de akker opgesteld en met het collectief afgestemd. Hierin worden alle onderstaande punten in acht genomen.

Afmeting en ontwerp

- Het perceel is minimaal 4 hectare
- Breedte van de stroken zijn:
 - Luzernemengsel: maximaal 36m breed
 - Kruidenstrook: minimaal 3m maximaal 12m breed
 - 3^e en 4^e gewas: minimaal 3m maximaal 36m breed

- Eisen aan de oppervlakte:

Gewassen in de BAM akker	Minimale oppervlakte kruidenstroken	Eisen aan oppervlakte (luzernestroken)	Maximale oppervlakte gewassen uit lijst A
<i>Luzernemengsel, kruidenstrook, een 3^e en een 4^e gewas, beide uit lijst A</i>	10%	Min 40%	50% (indien 2 of meer gewassen uit lijst A) Elk gewas bestaat minimaal uit 10% vd oppervlakte)

- Het luzernemengsel wordt uiterlijk op 1 september ingezaaid en liever eerder. Kruidenstroken uiterlijk 1 oktober. Bij voorkeur worden de stroken voorafgaand aan het aanvangsjaar al ingezaaid. In het aanvangsjaar geldt bij uitzondering een uiterste zaaidatum voor kruidenstroken en het luzernemengsel van 15 mei.
- Gewassen uit lijst A mogen in BAM worden opgenomen mits ze worden geteeld tot het stadium dat er rijp (droog) zaad gewonnen kan worden. De gewassen uit lijst A worden uiterlijk op 15 mei ingezaaid.
- Verplichte bufferstroken of akkerranden tellen alleen mee in de oppervlakteberekening als de mengsels voldoen aan de eisen in deze beheersvoorschriften.
- Tussen 1 oktober en 1 maart moet steeds minimaal 30% van de oppervlakte bestaan uit stoppel⁵⁾ of kruidenstroken. Zie “Verplicht aandeel stoppel”
- Het luzernemengsel en kruidenstrookmengsel zijn vastgestelde mengsels.

Bemesting

- Het luzernemengsel mag voor inzaai bemest worden. Beperk de stikstofgift tot maximaal 25 kg N/ ha opneembaar (meer heeft landbouwkundig geen nut). Er mag tijdens de teelt geen bemesting plaatsvinden.
- Gewassen uit lijst A mogen worden bemest met dierlijke mest tot uiterlijk 15 april. Bij voorkeur vaste mest. Andere meststoffen, anders dan stikstofkunstmest, zijn toegestaan mits ze met kunstmeststrooier of veldspuit zijn toe te dienen.

Verplicht aandeel stoppel ¹

- Onder een stoppel in BAM wordt het volgende verstaan: gewasresten na oogst van gewassen uit lijst A.
- Op het verplichte aandeel stoppel (minimaal 30% inclusief kruidenstroken) mag geen reguliere groenbemester worden ingezaaid. Klaveronderzaai is wel toegestaan maar geen groeikrachtige klavers als rode, perzische, incarnaat of alexandrijnse klaver. Minder groeikrachtige klavers als hopklaver, rolklaver en witte klaver zijn wel toegestaan.
- Na de oogst van een gewas van lijst A mogen tot 1 maart geen bewerkingen plaatsvinden. Enkel na voorafgaande goedkeuring door het collectief zijn max 2 bewerkingen op maximaal 6 cm diepte toegestaan in deze periode. Ook enkel na voorafgaande goedkeuring is doorzaaien in een stoppel toegestaan.

Bewerking en beheer

- Enkel niet chemisch ontsmet zaad toepassen (ook voor het eerste jaar van de overeenkomst).
- Het gebruik van fungiciden en insecticiden is niet toegestaan. Chemische onkruidbestrijding is enkel mogelijk conform het 'Protocol gebruik herbiciden open akkerland' bij agrarisch natuurbeheer.
- Glyfosaat is vóór zaai van de BAM akker toegestaan.
- Wiedeggen en/of schoffelen mag t/m 15 april ²⁾ of tot maximaal 2 weken na zaai van het gewas. Nog later mechanische onkruidbestrijding is alleen toegestaan als na monitoring door een deskundige (aangewezen door het agrarisch collectief) is vastgesteld dat er geen broedende vogels in de beoogde stroken aanwezig zijn.
- Jacht in of rondom een BAM akker is niet toegestaan.
- Beweiden is niet toegestaan.
- Het luzernemengsel en andere gewassen (lijst A) mogen niet allemaal binnen 20 dagen worden geoogst³⁾. Tussen de eerste en laatste oogst van het luzernemengsel en gewassen uit Lijst A moet dus minstens 20 dagen tijd verstrijken.
- Kruidenstroken mogen jaarlijks 1 keer in de periode 15 aug – 15 maart gemaaid worden, maar maximaal 50% van de oppervlakte. Bij sterk veronkruide kruidenstroken mag maximaal 70% van de oppervlakte gemaaid worden. Bij voorkeur elke kruidenstrook deels wel en niet maaien. Maaien heeft sterk de voorkeur boven klepelen⁴⁾. Na maaien van de kruidenstroken of luzernemengsel wordt het maaisel indien mogelijk afgevoerd.
- Distelhaarden (plekken waarbij distel de soorten van de kruidenstrook ernstig overheerst) in de kruidenstroken mogen voor de bloei pleksgewijs gemaaid worden.
- Luzernemengsel niet maaien vóór begin bloei (stadium luzerne) waarbij over het hele perceel duidelijk paars/ blauwe bloemen van de luzerne aanwezig zijn. Ook minstens 45 dagen tussen 2 snedes aanhouden. Luzerne maaien met een minimale stoppelhoogte van 6 cm⁵⁾

Lijst A gewassen

De onderstaande gewassen met als voorwaarde dat het gewas wordt geteeld tot het stadium dat er rijp (droog) zaad geoogst kan worden. Een mengteelt van onderstaande gewassen is toegestaan maar telt dan als 1 gewas.

Lijst A gewassen zijn: Zomer- of wintergranen, kool- of raapzaad, erwt of capucijner, hennep, lupine, olievlas, zonnebloem, veldboon, quinoa, karwijzaad, blauwmaanzaad, teff en boekweit.

Toelichting

- 1) Stoppels zijn een belangrijke voedselbron voor vogels in het najaar en de winter en daarom een belangrijke voorwaarde in dit pakket
- 2) Dit voorschrift heeft als doel broedsucces te maximaliseren, schade aan luzerne en fauna te minimaliseren.
- 3) Er moet voldoende dekking blijven voor fauna
- 4) Klepelen is zeer schadelijk voor insecten, maaien is veel beter.
- 5) Hoog genoeg maaien om schade aan nesten te voorkomen.

Adviezen

- Het is zeer aan te bevelen een BAM-akker te laten aansluiten bij bestaande landschapselementen zoals bloemrijke dijken, bermen, heggen, struweel, kreken, tochtsloten of natuurterreinen. Dit vergroot de ecologische resultaten.

Meldingen

Er zijn geen meldingen nodig voor RVO. Wel is het zaak gedurende het seizoen goed contact met het collectief te houden om eventuele ongeplande activiteiten goed af te stemmen.

Vergoeding

Binnen de pilot is de vergoeding € 3.250,- per ha